

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

Ταχ.Δ/νση : Λεωχάρους 2
Ταχ.Κώδικας : 105 62 ΑΘΗΝΑ
Πληροφορίες : Α. Χατζαλή
Τηλέφωνο : 210 3224878
FAX : 210 3235135
e-mail : a.chatzali@minfin.gr

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/νση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων

ΚΟΙΝ.: Βουλευτή κ.Κ. Βελόπουλο
(Διά της Βουλής των Ελλήνων)

ΘΕΜΑ: Απάντηση της με αριθμ. πρωτ. 3493/22-1-2020 ερώτησης

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτ. 3493/22-1-2020 ερώτησης, που κατατέθηκε από τον Βουλευτή κ. Κ. Βελόπουλο σας γνωρίζουμε ότι:

Α) 1. Η εκτίμηση του μεγέθους της παραοικονομίας είναι συνάρτηση του πώς ορίζεται και της μεθόδου που χρησιμοποιείται. Η μελέτη του ΔΝΤ (Working paper WP/19/278, Explaining the shadow economy in Europe) ορίζει την παραοικονομία μόνο ως τις νόμιμες και παραγωγικές δραστηριότητες που αποκρύπτονται από τις αρχές. Για την Ελλάδα την εκτιμά στο 30,2% του ΑΕΠ το 2016 έναντι 24% του μέσου όρου των υπολοίπων χωρών του νότου (Ιταλίας, Ισπανίας και Πορτογαλίας).

Η Τράπεζα της Ελλάδος (Νομισματική Πολιτική Ενδιάμεση Έκθεση Δεκέμβριος 2017) στην εκτίμηση που δημοσιεύει (σημειώνεται ότι δεν κάνει διάκριση μεταξύ παραοικονομίας και φοροδιαφυγής και αναφέρεται μόνο σε νόμιμες δραστηριότητες και συναλλαγές) είναι ότι η παραοικονομία στην Ελλάδα την περίοδο 2003-2015 ανερχόταν κατά μέσο όρο στο 25% του ΑΕΠ, σε σχέση με 19% κατά μέσο όρο στη ζώνη του ευρώ και 20% στην ΕΕ.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Study and reports on the VAT gap in the EU-28 Member States, September 2019) εκτιμά ειδικά τη φοροδιαφυγή στον ΦΠΑ στα 7,4 δις ευρώ το 2017 έναντι 33 δις ευρώ στην Ιταλία, 1,8 δις ευρώ στην Ισπανία και 1,9 δις ευρώ στην Πορτογαλία.

2. Η παραοικονομία αντιμετωπίζεται από την κυβέρνηση συνολικά, δηλαδή λαμβάνονται μέτρα και για τις νόμιμες δραστηριότητες που αποκρύπτονται (αδήλωτα εισοδήματα), και τις παράνομες δραστηριότητες (λαθρεμπόριο, παράνομη εργασία) αλλά και της φοροδιαφυγής. Τα συγκεκριμένα μέτρα για την καταπολέμηση της παραοικονομίας έχουν ήδη περιληφθεί στον Προϋπολογισμό του 2020. Τα μέτρα περιλαμβάνουν τη φορολογική ελάφρυνση των πολιτών, κίνητρα για την προώθηση των ηλεκτρονικών συναλλαγών, τη δρομολόγηση της σύνδεσης των ταμειακών μηχανών με την ΑΑΔΕ, την επιβολή αυστηρότερων κυρώσεων, τη βελτίωση του φοροεισπρακτικού μηχανισμού, την εντατικοποίηση των ελέγχων για αδήλωτη εργασία και κυρίως την αλλαγή κατεύθυνσης της δημοσιονομικής πολιτικής προς ένα μίγμα που στηρίζεται κατά κύριο λόγο στη μείωση των δαπανών και δευτερευόντως στην αύξηση των φόρων. Σημαντική, στην καταπολέμηση της παραοικονομίας, είναι και η ανάκτηση της εμπιστοσύνης στο κράτος και η εμπέδωση της νομιμότητας και των διαδικασιών διαφάνειας στην κοινωνία.

Τέλος σημειώνεται ότι, σύμφωνα με την ανάλυση της ΤτΕ, η αύξηση των φόρων όταν υπάρχει παραοικονομία οδηγεί σε μεγαλύτερη μείωση του ΑΕΠ μακροχρόνια σε σχέση με την περίπτωση όπου δεν υπάρχει παραοικονομία. Συγκεκριμένα, για κάθε αύξηση των φορολογικών εσόδων κατά μία ποσοστιαία μονάδα του ΑΕΠ, το ΑΕΠ μειώνεται κατά 2,8% όταν υπάρχει παραοικονομία και κατά 1,5% όταν δεν υπάρχει παραοικονομία, ενώ αύξηση του φορολογικού βάρους κατά μία ποσοστιαία μονάδα του ΑΕΠ οδηγεί σε μεταφορά της παραγωγής και της απασχόλησης από την επίσημη στην ανεπίσημη οικονομία κατά 1,3 και 1,4 ποσοστιαίες μονάδες αντίστοιχα.

Β. Επιπλέον σας γνωρίζουμε ότι σύμφωνα με το άρθρο 58 του Ν. 4410/2016, η Γενική Διεύθυνση ΣΔΟΕ είναι μεταξύ των αρμοδίων αρχών και φορέων για τον έλεγχο της ορθής εφαρμογής του Ν. 4177/2013 (Κανόνες Ρύθμισης της Αγοράς Προϊόντων και της Παροχής Υπηρεσιών) και της Υπουργικής Απόφασης 91354-ΦΕΚ Β 2983/30-08-2017 (Κωδικοποίηση Κανόνων Διακίνησης και Εμπορίας Προϊόντων και Παροχής Υπηρεσιών – Κανόνες ΔΙ.Ε.Π.Π.Υ.).

Επιπλέον, η Γενική Διεύθυνση Σ.Δ.Ο.Ε. συμμετέχει στο Συντονιστικό Κέντρο Εποπτείας Αγοράς και Αντιμετώπισης Παραεμπορίου (ΣΥ.Κ.Ε.Α.Α.Π.), που συγκροτήθηκε με τον άρθρο 100 του Ν. 4497/2017 στο Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης ως συλλογικό όργανο για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του παραεμπορίου μέσω του συντονισμού των ενεργειών των συναρμόδιων υπηρεσιών καθώς και στο Συντονιστικό Επιχειρησιακό Κέντρο (Σ.Ε.Κ), το οποίο συστάθηκε στην Α.Α.Δ.Ε. με το άρθρο 6 του Ν. 4410/2016 ως συλλογικό όργανο για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της λαθρεμπορίας προϊόντων που υπόκεινται σε Ε.Φ.Κ. μέσω του συντονισμού των υπηρεσιών που εμπλέκονται στη δίωξη λαθρεμπορίου.

Στο πλαίσιο της υλοποίησης του στρατηγικού σχεδιασμού για την καταπολέμηση της οικονομικής απάτης σε βάρος των συμφερόντων του Ελληνικού Δημοσίου και της Ε.Ε. και προκειμένου να δημιουργηθούν συνθήκες υγιούς ανταγωνισμού για τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της αγοράς και της προστασίας του καταναλωτικού κοινού, η Γενική Διεύθυνση Σ.Δ.Ο.Ε. προβαίνει σε συντονισμένες ελεγκτικές δράσεις και στην κατάσχεση/ δέσμευση των παρανόμως διακινούμενων προϊόντων.

Ακολουθεί η παρουσίαση των αποτελεσμάτων των σχετικών δράσεων της Γενικής Διεύθυνσης Σ.Δ.Ο.Ε. για τα έτη 2018 και 2019:

Β) 1. Έλεγχοι για την προστασία βιομηχανικής ιδιοκτησίας- Παραπονημένα και απομιμητικά προϊόντα

Η Γενική Διεύθυνση Σ.Δ.Ο.Ε. συγκαταλέγεται στους φορείς ελέγχου της ορθής εφαρμογής των διατάξεων που αφορούν τη διανοητική ιδιοκτησία (Ν.4072/2012 περί βιομηχανικής ιδιοκτησίας, Ν.2121/1993 για την πνευματική ιδιοκτησία, Ν.4072/2012 περί σημάτων κ.α.). Ως εκ τούτου και βάσει του σχετικού επιχειρησιακού προγραμματισμού της η Γενική Διεύθυνση Σ.Δ.Ο.Ε. μέσω των αρμοδίων Τμημάτων της σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη προβαίνει σε πλήθος σχετικών ελέγχων.

Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζεται το πλήθος των κατασχεθέντων από την Υπηρεσία παραπονημένων και απομιμητικών προϊόντων για τα έτη 2018 και 2019.

Είδη κατασχεθέντων Έτη	Παραπονημένα και απομιμητικά προϊόντα		
	Τεμάχια	Κιλά	Λίτρα
2018	1.056.274	14.744	10.379
2019	593.564	476.854	21.112

Είδη κατασχεθέντων Έτη	Κατασχεμένα λαθραία προϊόντα		
	Τεμάχια	Κιλά	Λίτρα
2018	846.767	16.405	
2019	151.632	1.230	173

Είδη κατασχεθέντων Έτη	Σήματα- στάμπες- ετικέτες επωνύμων εταιρειών	
	Τεμάχια	Κιλά
2018	275.237	45
2019	344.987	0

Είδη Κατασχεθέντων Έτη	Κατασχέσεις /Δεσμεύσεις μετρητών	Κατασχέσεις /Δεσμεύσεις επιταγών
2018	79.115,00€	
2019	153.275,00€	146.457,00€

Κατασχεθέντα/Δεσμευθέντα Έτη	Οχήμα α	Containers	Μηχανήματα	Λοιπός εξοπλισμός
2018	12/8	237/3	24/71	0/3
2019	4/ 2		11/0	200/0

Κατά την διενέργεια των ανωτέρω ελέγχων συνελήφθησαν κατά το έτος 2018 είκοσι (20) άτομα.

Β) 2. Λαθρεμπόριο προϊόντων που υπόκεινται σε ΕΦΚ

Η Γενική Διεύθυνση Σ.Δ.Ο.Ε. κατά τα έτη 2018 και 2019 διενήργησε πλήθος ελέγχων για την καταπολέμηση της λαθρεμπορίας προϊόντων Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης, τα αποτελέσματα των οποίων παρουσιάζονται στη συνέχεια:

Αλκοολούχα προϊόντα

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα στοιχεία των κατασχέσεων αλκοολούχων προϊόντων που πραγματοποιήθηκαν κατά τους διενεργούμενους από τις Επιχειρησιακές Διευθύνσεις Σ.Δ.Ο.Ε. σχετικούς ελέγχους τα έτη 2018 και 2019.

Είδη κατασχεθέντων Έτη	Αλκοολούχα προϊόντα
	Λίτρα
2018	56.673
2019	27.143

Είδη κατασχεθέντων Έτη	Σήματα- συσκευασίες- φιάλες επώνυμων προϊόντων
	Τεμάχια
2018	358.408
2019	29.636

Είδη κατασχεθέντων Έτη	Οχήματα	Άμβυκες	Μηχανήματα εμφιάλωσης	Λοιπά μηχανήματ α
2018	5	0	2	4
2019	2	2	2	2

Σημειώνεται ότι στο πλαίσιο των ως άνω ελέγχων πραγματοποιήθηκαν επίσης είκοσι (20) συλλήψεις το 2018 και δέκα (10) συλλήψεις το 2019.

Καπνικά προϊόντα

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα στοιχεία των κατασχέσεων καπνικών προϊόντων που πραγματοποιήθηκαν κατά τους διενεργούμενους από τις Επιχειρησιακές Διευθύνσεις Σ.Δ.Ο.Ε. σχετικούς ελέγχους τα έτη 2018 και 2019.

Είδη Κατασχεθέντων Έτη	Τσιγάρα (τμχ)	Καπνός (γραμ.)
2018	13.367.740	17.979.650
2019	20.713.400	14.040.410

Είδη κατασχεθέντων Έτη	Οχήματα	Containers	Μηχανολογικός εξοπλισμός/ εξαρτήματα
2018	0	1	62
2019	2	1	25

Σημειώνεται ότι στο πλαίσιο των ως άνω ελέγχων πραγματοποιήθηκαν επίσης μία (1) σύλληψη το 2018 και έξι (6) συλλήψεις το 2019.

Πετρελαιοειδή προϊόντα

Κατά το έτος 2018, οι Επιχειρησιακές Διευθύνσεις ΣΔΟΕ προέβησαν στη διενέργεια εξειδικευμένων ελέγχων παράνομης εγκατάστασης αποθηκευτικών χώρων καυσίμων (δεξαμενές) με ταυτόχρονη παραβίαση – καταδολίευση του συστήματος εισροών εκροών με αποτέλεσμα την διακίνηση λαθραίων καυσίμων. Επίσης, ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε και στους ελέγχους διακίνησης και διάθεσης υγραερίου κίνησης. Αντικείμενο του συγκεκριμένου ελέγχου αποτελεί η ανάδειξη φαινομένων παράνομης διάθεσης υγραερίου μειωμένης φορολόγησης (βιομηχανικού – θέρμανσης), ως υγραέριο. Πιο συγκεκριμένα:

- Διενεργήθηκαν έλεγχοι σε έντεκα πρατήρια για τη διάθεση υγραερίου κίνησης και διαπιστώθηκαν, με απολογιστική μέθοδο εκ των υστέρων ελέγχου, παραβάσεις σε επτά εξ αυτών, ήτοι παραβατικότητα πλέον του 63%. Οι σημαντικότερες παραβάσεις αφορούσαν σε λαθρεμπορία, για ποσότητες που ξεπερνούν το 1.665.000 λίτρα υγραερίου, με τον κύριο όγκο να αφορά ένα πρατήριο. Σε πέντε εξ αυτών διαπιστώθηκε και μη έκδοση μεγάλου αριθμού φορολογικών στοιχείων (φοροδιαφυγή).
- Διενεργήθηκαν έλεγχοι σε πέντε πρατήρια υγρών καυσίμων και διαπιστώθηκαν παραβάσεις σε τρία εξ' αυτών, ήτοι παραβατικότητα 60%. Διαπιστώθηκαν, με απολογιστική μέθοδο εκ των υστέρων ελέγχου, παραβάσεις λαθρεμπορίας για ποσότητες 27.000 λίτρων βενζίνης αμόλυβδης και 41.000 λίτρων πετρελαίου κίνησης. Επίσης διαπιστώθηκε νοθεία υγρών καυσίμων, με χημικούς διαλύτες, ελαφρά λάδια κ.λ.π., σε ποσότητες 6.000 λίτρων βενζίνης αμόλυβδης, 3.500 λίτρων πετρελαίου κίνησης και 1.700 λίτρων πετρελαίου θέρμανσης.

Στο πλαίσιο των ανωτέρω ελέγχων η Ε.Γ. Σ.Δ.Ο.Ε. (νυν Γενική Δ/ση ΣΔΟΕ) εντόπισε δύο (2) παράνομες υπόγειες δεξαμενές καυσίμων, μετά από εργασίες εκσκαφής σε πρατήριο υγρών καυσίμων. Η μία από αυτές, χωρητικότητας περίπου 7.000 λίτρων, διέθετε αγωγούς πλήρωσης και απάντλησης απευθείας από και προς βυτιοφόρα οχήματα, ενώ η δεύτερη, συνολικής χωρητικότητας περίπου 14.000 λίτρων σε δύο διαμερίσματα, συνδέονταν με πλήρες δίκτυο σωληνώσεων και βαλβίδων και με αντλία υγρών καυσίμων. Η μηχανολογική εγκατάσταση, οι δεξαμενές, οι οδεύσεις από τους αγωγούς πλήρωσης και αυτές προς την αντλία υγρών καυσίμων ήταν πλήρως καλυμμένες με βιομηχανικό σκυρόδεμα ενώ και οι αγωγοί απάντλησης ήταν καλυμμένοι με πρόχειρο τσιμεντοκονίαμα. Οι παράνομες δεξαμενές ελέγχονταν, ως προς το περιεχόμενό τους, από ηλεκτρονικά λιτρόμετρα και ανάλογη εφαρμογή ηλεκτρονικού υπολογιστή. Τα δείγματα που ελήφθησαν από τις νόμιμες αλλά και παράνομες δεξαμενές ήταν όλα, εκτός από ένα, μη κανονικά. Επίσης, κατασχέθηκε και μία αντλία υγρών καυσίμων προκειμένου, εκτός των άλλων, να μελετηθούν τυχόν παρεμβάσεις. Η όλη εγκατάσταση ήταν μηχανολογικά άρτια, γεγονός που παραπέμπει σε έμπειρο κατασκευαστή και θέτει προβληματισμό για την έκταση του φαινομένου στην αγορά των πρατηρίων υγρών καυσίμων. Η σημαντική τεχνογνωσία που αποκτήθηκε, από τη διερεύνηση της εν λόγω υπόθεσης, θα αποτελέσει οδηγό για τη διενέργεια και άλλων τέτοιων ελέγχων. Προς την κατεύθυνση αυτή, η Γενική Δ/ση ΣΔΟΕ διερευνά την αγορά συσκευών που θα βοηθήσουν τον ευχερέστερο εντοπισμό αδήλων - παράνομων δεξαμενών.

Κατά το έτος 2019, ύστερα από πολύμηνη προσπάθεια, που πραγματοποιήθηκε σε όλη την επικράτεια υπό το συντονισμό του ΣΕΚ εξαρθρώθηκε εγκληματικό δίκτυο που μετέφερε από τη Βουλγαρία χημικούς διαλύτες, σε πλαστικές δεξαμενές του ενός τόνου, τους οποίους στη συνέχεια διέθετε σε πρατήρια υγρών καυσίμων, προκειμένου να γίνεται ανάμειξη αυτών με καύσιμα, ώστε να αποφεύγεται η καταβολή των φορολογικών επιβαρύνσεων. Η Γενική Διεύθυνση ΣΔΟΕ συνέδραμε αυτή την επιχείρηση με την διεξαγωγή ελέγχων σε δύο (2) αποθήκες και σε τέσσερα (4) πρατήρια στο Νομό Αττικής. Για τη συμμετοχή τους στο δίκτυο αυτό συνελήφθησαν 20 άτομα, για παραβάσεις της νομοθεσίας περί Εγκληματικής Οργάνωσης και του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα περί λαθρεμπορίας εμπορευμάτων με διαφυγόντες δασμούς άνω των 150.000 ευρώ.

Επίσης, η Γενική Διεύθυνση Σ.Δ.Ο.Ε. κατά το έτος 2019 διενήργησε σαράντα πέντε (45) ελέγχους σε πρατήρια και εγκαταστάσεις εμπορίας υγρών καυσίμων και διαπιστώθηκαν παραβάσεις σε δεκαπέντε (15) περιπτώσεις. Ωστόσο, ο αριθμός αυτός αναμένεται να αυξηθεί, δεδομένου ότι πολλές από τις ανωτέρω υποθέσεις ελέγχου βρίσκονται στο στάδιο της επεξεργασίας των προσκομισθέντων στοιχείων με τη μέθοδο της κλειστής αποθήκης.

Β) 3. Έλεγχοι εφαρμογής εργατικής νομοθεσίας

Σε ένα περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από υψηλά επίπεδα αδήλωτης εργασίας, καθώς και από την εκτενώς διαδεδομένη πρακτική της μερικώς δηλωμένης εργασίας, η καταπολέμηση της σκιώδους και αδήλωτης οικονομίας θεωρείται ολοένα και περισσότερο ως σημαντική οικονομική και κοινωνική πρόκληση για την Ελλάδα.

Με το άρθρο 14 του ν.4144/2013, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 9 του ν.4490/2017, η Γενική Διεύθυνση Σ.Δ.Ο.Ε. καθίσταται εκ παραλλήλου αρμόδια με την Οικονομική Αστυνομία για τη διενέργεια των ελέγχων που προβλέπονται και διενεργούνται από την Ειδική Υπηρεσία Ελέγχου Ασφάλισης (Ε.ΥΠ.Ε.Α.), το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.)

Κατά τη διάρκεια των ετών 2018 και 2019 εντάθηκαν στον προγραμματισμό της υπηρεσίας οι έλεγχοι εφαρμογής της εργατικής νομοθεσίας από τις Επιχειρησιακές Διευθύνσεις Σ.Δ.Ο.Ε. σε συνέχεια των πιλοτικών ελέγχων που διενεργήθηκαν το 2017.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα στοιχεία των ελέγχων εργατικής νομοθεσίας που διενεργήθηκαν από τις Επιχειρησιακές Διευθύνσεις Σ.Δ.Ο.Ε. κατά τα έτη 2018 και 2019.

Έλεγχοι Εργατικής νομοθεσίας για τα έτη 2018-2019

Έτος	Αριθμός επιχειρήσεων ελεγχόμενων	Παραβάτες	Παραβάσεις	Προσδοκώμενα Έσοδα
2018	467	249	756	1.776.700,00
2019	673	330	968	3.439.749,38

Τέλος, διαβιβάζουμε συνημμένα τα με αριθμ. πρωτ. Δ.Σ.Σ.Α 1012357/29-1-2020, ΔΕΛ Β 1013082/30-1-2020 και ΔΙ.ΠΑ.Ε.Ε. 14792/27-1-2020 έγγραφα της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ

Συνημ. 3 σελ.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

- 1.Γραφείο Υπουργού
- 2.Γραφείο Υφυπουργού κ. Α. Βεσυρόπουλου
- 3.Γραφείο Γεν.Γραμματέων Φορολογικής Πολιτικής και Δημόσιας Περιουσίας, Οικονομικής Πολιτικής
- 4.Αυτοτελές Τμήμα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου